

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/181/2019
Identifikačné číslo spisu:	5812204086
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5812204086.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F., bývajúceho v F., zastúpeného Advokátskou kanceláriou GHS Legal, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 3/A, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Horňák, LL.M proti žalovanej R., bývajúcej v M., zastúpenej Mgr. Gabrielom Vónsom, advokátom v Námestove, Komenského 497, o 5 132,39 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8C/127/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. augusta 2018, sp. zn. 5Co/186/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/186/2018 z 30. augusta 2018 a rozsudok Okresného súdu Námestovo, č. k. 8C/127/2012-185 z 20. novembra 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo rozsudkom z 20. novembra 2017, č. k. 8C/127/2012-185 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 132,39 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 40,-eur od 29. 3. 2011 do zaplatenia, zo sumy 5 092,39 eur od 12. 7. 2011 do zaplatenia, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Štátu priznal náhradu trov konania voči žalovanej v celom rozsahu s tým, že o trovách štátu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.). Žalobcovi priznal náhradu trov konania voči žalovanej v celom rozsahu s tým, že o trovách bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok III.). V odôvodnení uviedol, že žalovaný (správne žalobca) uzatvoril so žalovanou zmluvu o prenájme motorového vozidla, na základe ktorej mala žalovaná ako nájomca v prenájme osobné motorové vozidlo uvedenej značky od 4. 2. 2011 do 19. 2. 2011 a na základe dohody jej bol nájom predĺžený do 25. 3. 2011. Žalovaná k tomuto dňu predmetné vozidlo neodovzdala a užívala ho ďalej. Na motorovom vozidle spôsobila (resp. iná neznáma osoba) 19. 3. 2011 dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej vznikla žalobcovi škoda vo výške 5 092,39 eur. Jej výšku žalobca vydokladoval predloženou faktúrou č. 60 z 27. 6. 2011, čo predstavuje úhradu

za opravu motorového vozidla. Vzhľadom na to, že žalovaná používala motorové vozidlo aj po dohodnutej dobe nájmu, má žalobca nárok na zaplatenie nájomného za obdobie od 25. 3. 2011 do 29. 3. 2011, a to vo výške dohodnutého nájomného, t. j. 10,-eur /1 deň, spolu 40,-eur. Žalobcovi teda vznikol nárok jednak na nájomné (40,-eur), jednak na náhradu škody (§ 420 OZ) vo výške 5 092,39 eur, keď faktúra za opravu vozidla bola vystavená autorizovanou opravovňou. Žalovaná teda zavinila, že náklady na opravu motorového vozidla užívaného žalobcom na základe zmluvného vzťahu so spoločnosťou L., F. neboli žalobcovi uhradené z poistného vzťahu s príslušnou poisťovňou, pretože vodič prenajatého vozidla, ktorý s prenajatým vozidlom spôsobil dopravnú nehodu, z miesta nehody ušiel. Prenajímateľom v čase dopravnej nehody bola žalovaná a tá aj podpisom všeobecných podmienok nájmu (bod 5 čl. 5O) sa zaviazala pre prípad neuznania nároku poisťovňou zaplatiť všetky škody, ktoré nebudú zaplatené z havarijného alebo zákonného poistenia. Skutočnou škodou sa rozumie majetková ujma, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného. Ide v podstate o rozdiel v hodnote poškodeného majetku pred spôsobením škody a po spôsobení škody na majetku. Z ceny poškodenej veci a po nej sa vychádza z § 443 OZ. S ohľadom na vykonané dokazovanie a uvedených skutočností žaloba v celom rozsahu vyhovel. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa NV č. 87/1995 Z. z., o trovách štátu a o trovách konania rozhodol podľa § 251 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. augusta 2018, sp. zn. 5Co/186/2018 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku okresného súdu, prislúchajúceho spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania strany sporu, konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s § 191 a nasl. CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Preto s poukazom na § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Uviedol, že rozhodnutie okresného súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že žaloba bola dôvodná, nakoľko boli v konaní pred prvoinstančným súdom preukázané zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 OZ. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie komplexne a dôsledne zhodnotil skutočnosti, ktoré bolo potrebné skúmať pri posudzovaní zodpovednosti za škodu. Žalovaná ohľadom jedinej spornej skutočnosti, že sa na nájomnej zmluve nejedná o jej podpis, neuniesla dôkazné bremeno.

Súd sa vysporiadal aj s návrhmi strán na vykonanie jednotlivých dôkazov, pričom v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol dôvody, pre ktoré dôkazy nevykonal. Považoval za nepochybné, že v predmetnej veci bolo rozhodnuté na základe dôkazov, vykonaných do vydania uznesenia o skončení dokazovania. Preto námietku žalovanej ohľadom dôkazov predložených súdu po vyhlásení dokazovania za skončené, považoval za nedôvodnú. Zároveň mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie netrpí vadou, ktorú by bolo možné považovať za porušenie práva žalobkyne (správne žalovanej) na spravodlivý proces. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná z dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Navrhla zmeniť napadnuté rozhodnutia (rozsudok krajského aj okresného súdu) tak, že žaloba bude v celom rozsahu zamietnutá. Mala za to, že prvostupňový, ako aj odvolací súd sa nezaoberali základnou otázkou, a to, či žalobca má aktívnu legitímáciu v spore, keďže jeho žalobu vyhodnotili ako dôvodnú a v celom rozsahu jej vyhovel. Napriek skutočnosti, že aktívnu legitímáciu žalobcu namietala ako hlavný dôvod svojho odvolania, odvolací súd sa vo svojom rozsudku touto skutočnosťou vôbec nezaoberal a nerozvinul svoje úvahy o tom, prečo žalobcovi má aktívna legitímácia patriť. Ak odvolací, ako aj prvostupňový súd priznali žalovaný nárok osobe, ktorej nepatrí hmotné právo, odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Následne poukázala na rozsudky najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/192/2004, Krajského súdu v Prešove, sp. zn.

17Co/58/2012 a najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/205/2009 a na závery z nich vyplývajúce, týkajúce sa aktívnej vecnej legitímácie. Podľa nej žalobca v celom konaní o náhradu škody spôsobenej na osobnom motorovom vozidle uvedenej značky svoju aktívnu legitímáciu v spore nepreukázal. Aktívne legitimovaným na podanie žaloby je poškodený, teda ten, komu škoda skutočne vznikla. Žalobca odvodzoval svoju aktívnu legitímáciu od komisionárskej zmluvy, ktorú však v spore do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania nepredložil. Ak žalobca uplatňoval náhradu škody spôsobenej na motorovom vozidle, ktoré bolo vo vlastníctve obchodnej spoločnosti L. , mohol tak urobiť síce vo vlastnom mene, ale na účet komisionára, teda tejto obchodnej spoločnosti. Ale škodu si uplatňoval vo vlastnom mene a na vlastný účet. V tejto súvislosti poukázala na závery vyplývajúce z uznesenia najvyššieho súdu, sp. zn. 1MOBdo/V/6/2009. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, poukázala na nesprávny procesný postup, keď až 1. 12. 2017 sa jej právny zástupca dozvedel pri nahliadnutí do spisu, že žalobca na pojednávaní 18. 10. 2017, na ktorom vyhlásil dokazovanie za skončené, predložil písomné vyjadrenie spoločne s ďalšími dôkazmi, ktoré mali vyvracať jej tvrdenie namietané v záverečnej reči. Prvostupňový súd mal zrušiť svoje uznesenie o skončení dokazovania a následne jej doručiť rovnopis vyjadrenia žalobcu z 26. 10. 2017 tak, aby sa mohla o novo predložených dôkazoch informovať a vyjadriť sa k nim.

4. Žalobca navrhol dovolanie žalovanej z uvedených dôvodov odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie)

tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

9. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobca sa svojou žalobou voči žalovanej domáhal zaplatenia celkovej sumy 5 132,39 eur, ktorá pozostávala jednak z nájomného za prenájom motorového vozidla v sume 40,- eur a jednak sumy 5 092,39 eur titulom náhrady škody za poškodené motorové vozidlo, ktoré si prenajala. Poukázal pritom na to, že ako komisionár zabezpečuje pre partnerskú spoločnosť L. prenájom motorových vozidiel a žalovaná uzavrela s ním zmluvu o prenájme špecifikovaného motorového vozidla, na základe ktorej mala v prenájme toto vozidlo v období od 4. 2. 2011 do 19. 2. 2011. Na základe písomnej dohody v uvedenej zmluve bol nájom vozidla predĺžený do 25. 3. 2011. Žalovaná však vozidlo k tomuto dňu neodovzdala a 29. 3. 2011 spôsobila na vozidle (resp. iná neznáma osoba) dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej mu vznikla škoda. Preto si uplatňoval jednak zaplatenie nájomného za dobu od 25. 3. 2011 do dopravnej nehody a náhradu škody pozostávajúcu z hodnoty opravy dopravnou nehodou poškodeného vozidla. Na preukázanie svojho nároku predložil okrem zmluvy o prenájme motorového vozidla, všeobecných podmienok nájmu aj faktúru za opravu predmetného motorového vozidla, adresovanú obchodnej spoločnosti L.. Žalovaná namietala, že žiadnu zmluvu o prenájme vozidla neuzavrela, z ktorého dôvodu bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie. Na pojednávaní 18. 10. 2017 žalovaná okrem iných námietok, týkajúcich sa uplatňovaného nároku, namietala aj nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu, keď uviedla: „V poslednom rade však máme za to, že žalobca nikdy nebol aktívne legitimovaný na podanie takejto žaloby o náhradu škody, pretože jemu škoda nikdy nevznikla, keďže po 1. nikdy nebol vlastníkom poškodeného motorového vozidla,

na ktorom mala by spôsobená škoda, čo vyplýva z technického preukazu k vozidlu T. predloženom samotným žalobcom ...“ Na základe všetkých tvrdení žalovaná navrhla, aby bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Následne na tomto pojednávaní súd prvej inštancie uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávanie odročil na vyhlásenie rozsudku)

(na 20. novembra 2017). Po odročení pojednávania doručil žalobca okresnému súdu vyjadrenie (27. 10. 2017), v ktorom sa okrem iného vyjadril aj k otázke svojej aktívnej legitimácie namietanej žalovanou. Napriek tomu, že posúdenie otázky aktívnej (napokon aj pasívnej) legitimácie je okolnosťou, ktorá má zásadný význam pre správne vyriešenie následnej opodstatnenosti uplatňovaného nároku a ktorá bola žalovanou namietaná s uvedením dôvodov takejto námietky, súd prvej inštancie sa s otázkou aktívnej legitimácie vôbec nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Nevysporiadal sa s ňou ani odvolací súd, napriek tomu,

že išlo o podstatnú odvolaciu námietku. Obsahom odôvodnenia jeho rozhodnutia je len opis rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolania, vyjadrenia k nemu a všeobecné a stručné konštatovanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. To bez akéhokoľvek vysporiadania sa s podstatnými námietkami žalovanej, vo vzťahu najmä k otázke aktívnej legitimácie žalobcu, a to napriek tomu, že sa s týmito námietkami nevysporiadal ani súd prvej inštancie.

Tým odvolací súd zásadným spôsobom porušil vyššie citované kogentné procesnoprávne ustanovenie (§ 387 ods. 3 CSP), v dôsledku čoho došlo k porušeniu procesného práva žalovanej na riadne odôvodnenie rozsudku, a teda i k porušeniu jej základného práva na spravodlivý proces vyplývajúceho z článku 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo nesporne zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanom spore bola daná prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, prípustnosťou dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 421 ods.

1 písm. a/ CSP sa už z hľadiska efektívnosti a hospodárnosti konania (článok 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) bližšie nezaoberal.

11. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu a aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil na ďalšie konanie prvoinštančnému súdu (§ 450 CSP).

12. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.